

Облік та фінансова звітність підприємств під час війни

Оцінка очікуваних кредитних збитків в умовах зростаючої економічної невизначеності – що потрібно знати

Наслідки військового вторгнення Росії на територію України охопили всі сфери життя та суттєво вплинули на бізнес. Ситуація розвивається швидко та іноді не передбачувано – керівництву компаній необхідно постійно оцінювати вплив ситуації на бізнес для подальшого складання достовірної фінансової звітності та прийняття правильних та своєчасних управлінських рішень.

Аби тримати вас в курсі про найактуальніші облікові та звітні питання, які постають зараз перед бізнесом, експерти відділу надання послуг з питань бухгалтерських методологій KPMG в Україні підготували серію публікацій щодо **обліку та фінансової звітності підприємств під час війни**.

Оцінка ECL

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» вимагає оцінювати очікувані кредитні збитки (далі - ECL) як об'єктивну суму, зважену на ймовірність, з використанням обґрунтовано необхідної та підтвердженої інформації, що може бути одержана без надмірних витрат або зусиль станом на звітну дату. Така інформація включає інформацію про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх економічних умов.

Оцінка ECL вимагає від компаній розглянути діапазон можливих результатів і їх ймовірностей, а також застосовувати судження при визначенні того, що є обґрунтованою та підтвердженою прогнозом інформацією.

Для деяких компаній цей процес може виявитися досить складним у випадках, коли виникають проблеми:

не були раніше включені в процес планування та прогнозування компанії

для яких майбутні економічні наслідки визначити особливо складно

Проте компанія не може стверджувати, що обґрунтована та підтверджена інформація щодо певних питань недоступна лише тому, що моделювання її наслідків виглядає складним або тому, що вона включатиме ширший, ніж зазвичай, діапазон можливих результатів.

У періоди підвищеної економічної невизначеності складним завданням для компаній може бути включення до своєї оцінки ECL прогнозованої інформації, яка доступна без зайвих витрат або зусиль на дату звітності.

Які фактори слід врахувати при оцінці ECL

Збільшення економічної невизначеності, спричинене зовнішніми подіями, наприклад, стихійне лихо, пандемія, геополітичні події чи військовий конфлікт, мали серйозні наслідки в багатьох юрисдикціях. Уряди, центральні банки та економісти переглядали свої економічні прогнози, щоб спробувати врахувати ймовірні наслідки. Однак, економічні прогнози можуть швидко змінюватися.

Компанії зобов'язані оновлювати економічні прогнози, які вони використовують для оцінки ECL, на кожну звітну дату, щоб відобразити обґрунтовану та підтверджену інформацію, доступну на той час. Необхідні зусилля та складність залежатимуть від ризиків компанії. ECL, як правило, суттєві для банків та інших фінансових установ, тому вони, ймовірно, продовжуватимуть стикатися з найбільшими складнощами, і їм потрібно буде витрачати найбільше ресурсів для оновлення ECL відповідно до мінливих умов.

При оцінці ECL особливо актуальними можуть бути наступні фактори:

01

Збільшення економічної невизначеності щодо потенційних майбутніх економічних сценаріїв та їхнього впливу на кредитні збитки може вимагати від компаній розгляду додаткових економічних сценаріїв під час вимірювання ECL.

02

Існуючі моделі ECL використовують історичний досвід для встановлення зв'язків між змінами в економічних умовах і поведінкою клієнтів, а також між такими параметрами для ECL, як коефіцієнт збитковості, ймовірність дефолту та збиток у разі дефолту. Однак, ці історичні відносини навряд чи залишаться без змін в часи зростання економічної невизначеності. Таким чином, для належного відображення інформації, доступної на звітну дату, може знадобитися коригування результатів моделі на основі експертного судження та останніх економічних даних.

03

Певні типи клієнтів, галузі чи регіони можуть постраждати від зростання економічної невизначеності більше, ніж інші. Компанії, які мають економічні зв'язки з такими клієнтами, галузями чи регіонами, повинні розглянути, чи належним чином цей ризик враховується в їхніх оцінках ECL.

04

Необхідно врахувати можливий вплив заходів уряду та центрального банку, спрямованих на пом'якшення несприятливих наслідків зростання економічної невизначеності на банки та позичальників.

05

Багато позичальників можуть вибирати кредитні лінії або зберігати готівку, щоб збільшити свою ліквідність в часи економічної нестабільності. Це необхідно враховувати для оцінки ризиків за зобов'язаннями з кредитування та за кредитами з можливістю дострокового погашення або пролонгації.

06

На очікувані грошові потоки, які використовуються для оцінки ECL, також можуть вплинути будь-які дії, заплановані компанією – наприклад модифікація, відстрочка, розширення ліміту.

07

Крім того, збільшення лімітів для кредитних карток може вплинути на період, який слід урахувати під час оцінки ECL.

Розкриття

Компанія зобов'язана розкривати характер і ступінь ризиків, що виникають у зв'язку з фінансовими інструментами, і те, як вона управляє цими ризиками. Таким чином, компанії потрібно буде розкрити суттєвий вплив зростаючої економічної невизначеності на ризики, пов'язані з фінансовими інструментами, і як вона управляє цими ризиками. Для визначення яку саме інформацію потрібно розкривати, що буде актуальною для бізнесу компанії та відповідати вимогам щодо розкриття, компанії необхідно буде застосувати судження.

Приклади такого розкриття інформації можуть включати наступне:

01

Інформацію про практику управління кредитним ризиком компанії та як вона впливає на визнання та оцінку ECL. Можливо, компанія змінила свою практику управління ризиками у відповідь на вплив зростання економічної невизначеності, наприклад, шляхом зменшення боргового навантаження для позичальників або шляхом впровадження нового закону чи розпоряджень, виданих урядом

02

Методи, припущення та інформацію, що використовуються для оцінки ECL, наприклад, компанії може знадобитися пояснити, яким чином вона врахувала оновлену прогностичну інформацію в оцінку ECL, зокрема, як вона:

- підійшла до вирішення питання ECL моделей, які були розроблені не враховуючи проблем, що виникають через економічну невизначеність;
- обчислила коригування цих моделей

03

Кількісну та якісну інформацію, яка дає змогу оцінити суми, що впливають із ECL. Типи аналізу, розкриті раніше, можуть потребувати коригування або доповнення, щоб чітко передати економічну невизначеність

04

Інформацію про припущення, які компанія зробила щодо майбутнього, та інші основні джерела невизначеності оцінок на звітну дату, що пов'язані із значним ризиком суттєвих коригувань протягом наступного фінансового року

Резюме для керівництва компаній

Під час вимірювання ECL керівництву необхідно враховувати наступне:

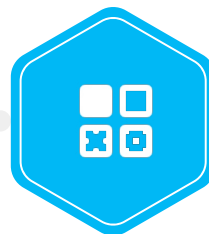
01

чи потрібні додаткові економічні сценарії

02

чи необхідні коригування результатів моделі на основі оцінки експертів

03

чи належним чином оцінка відображає типи клієнтів або регіони, які особливо постраждали від наслідків збільшення економічної невизначеності

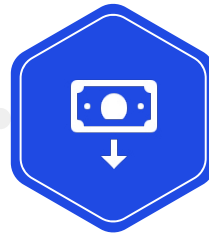
04

зміни в поведінці клієнтів, такі як більш широке використання кредитних ліній і збереження готівки

05

вплив будь-якої допомоги позичальникам від уряду чи регулятора

06

вплив будь-яких дій, запланованих компанією (наприклад, модифікація, відстрочка, збільшення лімітів), на очікувані грошові потоки

Якщо у вас виникли питання, пов'язані з обліком та звітністю в умовах воєнного часу, будь ласка, звертайтеся до нас.

Ольга Куліна

Заступниця директорки, послуги з питань бухгалтерських методологій KPMG в Україні

okulina@kpmg.ua
+380 95 288 4275

Ольга Король

Менеджерка, послуги з питань бухгалтерських методологій KPMG в Україні

okorol@kpmg.ua
+380 50 329 0651

kpmg.ua

Не допускається надання аудиторським клієнтам KPMG та їхнім афілійованим або пов'язаним особам деяких або всіх описаних у цьому документі послуг.

Інформація, що подана у цій публікації, носить загальний характер і не висвітлює стан справ будь-якого окремого підприємства або фізичної особи.

Незважаючи на те, що ми намагаємося подавати точну і своєчасну інформацію, ми не гарантуємо, що ця інформація є правильною на дату її отримання або буде достовірною. Ніхто не повинен діяти і покладатися на таку інформацію без відповідної професійної консультації, наданої виключно після детального вивчення стану справ кожного окремого суб'єкта у кожному окремому випадку

© 2023 ТОВ «КПМГ-Україна», компанія, зареєстрована згідно із законодавством України, член глобальної організації незалежних фірм KPMG, що входять до KPMG International Limited, приватної англійської компанії з відповідальністю, обмеженою гарантіями своїх учасників. Усі права застережені.

Назва KPMG та логотип KPMG є зареєстрованими торговими марками або товарними марками, що використовуються за ліцензією учасниками глобальної організації незалежних фірм KPMG.